

Turkic Weekly

2016/16

Turkic Weekly 2016 7 (15) (22-28 Şubat)

Turkic Weekly, Sizi Türk dünyasındaki son gelişmelerin nabzını tutmanıza yardımcı olacak haber kaynağıdır. **Turkic Weekly**, Türk dili konuşan ülkelerde cereyan eden kilit öneme sahip siyasi, sosyal, ekonomik ve bilimsel olaylar hakkında güvenilir bilgi ve güncel analiz sunmaktadır.

Bu haber bülteni **Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı** tarafından hazırlanmıştır.

TÜRKMENİSTAN IAEA'ya ÜYE OLDU

Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı Basın Servisi tarafından 24 Şubat tarihinde yapılan açıklamaya göre, ülke resmî olarak Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'na (IAEA) üye oldu. Türkmen basınında yer alan haberlerde Türkmenistan Dışişleri Bakanı Raşid Meredov'un Viyana ziyareti sırasında nihai anlaşmalara varıldığı, Bakan Meredov'un IAEA Genel Müdürü Yukia Amano ile görüştüğü belirtilmektedir.

Türkmenistan ve İAEA arasındaki işbirliği 2005 yılında imzalanan Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Anlaşmasına dair Garanti Anlaşması esasında sağlanıyordu. Türkmenistan Hükûmeti anlaşma metninin imzalanması neticesinde her yıl uluslararası uzmanlara garanti altındaki atom ve iyonize maddeler ile kaynakların kullanıldığı yüksek isabetli teçhizat verilerini sunma yükümlüğünü taşıyacaktır.

Merkezi Viyana'da bulunan Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) 1957 yılında BM bünyesinde bağımsız kurum olarak kuruldu. IAEA'nin faaliyet amacı atom enerjisinin barışçıl amaçlarla kullanılması alanındaki işbirliğini geliştirmektir.

Türkmenistan, Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'na üye olan Orta Asya bölgesindeki son ülkedir. 1957 yılında kurulan İAEA'ya içinde Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Özbekistan'ın bulunduğu 160 ülke üyedir.

HOCALI ANISINA

26 Şubat tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Başkanı İlham Aliyev Hocalı Faciası'nın 24. yıldönümüne atfen düzenlenen törenlere katıldı. İ.Aliyev anma törenlerinde katliam kurbanları anısına dikilen anıta çelenk koydu.

Azerbaycan Başbakanı Artur Rasi-zade, Milli Meclis Başkanı Ogtay Asadov, Cumhurbaşkanlığı İdaresi Başkanı Ramiz Mehtiyev, H.Aliyev Vakfı Başkanı Mehriban Aliyeva anıta çelenk koyanlar arasındaydı. Törene Milli Meclis milletvekilleri, Bakanlar, Komite ve şirket yöneticileri, dinî temsilciler ve Hocalılar da katıldı.

Bu trajik olay, Azerbaycan'ın Astana Büyükelçiliği ve Uluslararası Türk Akademisi'nin 22 Şubat tarihinde Astana'da ortaklaşa organize ettiği törenler çerçevesinde de anıldı. Etkinliğe katılanlar aralarında Azerbaycan, Türkiye, Macaristan'ın da arasında bulunduğu bazı ülkelerin olağanüstü ve tam yetkili büyükelçileri, İran, Suudi Arabistan büyükelçilikleri temsilcileri ile Kazakistan'ın bilim ve siyaset çevresinin tanınmış simaları katıldı.

25 Şubat tarihinde ABD Kongre'sinde Hocalı soykırımını kurbanlarını anma ve bu olaylarda adaleti tesis etme amacı taşıyan özel etkinlik düzenlendi. Etkinliğe ABD Kongre üyeleri ile personeli, AGİT Minsk Grubu Amerikalı Eş Başkanı James Warlick, aralarında Türkiye'nin Washington Büyükelçisi Serdar Kılıç'ın bulunduğu diplomatik misyon üyeleri, Azerbaycan, Türk, Yahudi ve yerli camia temsilcileri katıldı. Aynı tarihlerde İngiltere'de Azerbaycanlı kuruluşlar tarafından dünya kamuoyunun dikkatini trajik olaylara çekme amacı taşıyan eylemler düzenlendi.

Trajik olayların Azerbaycan'ın Hocalı kasabasında 1992 yılı Şubat ayınının 25'ini 26'sına bağlayan gece meydana geldiğini hatırlatalım.

MISIR CUMHURBAŞKANI KAZAKİSTAN'I ZİYARET ETTİ

Kazakistan Cumhurbaşkanı N.Nazarbayev, 26 Şubat tarihinde Kazakistan'a resmi ziyaret için gelen Mısır Devlet Başkanı Abdülfettah el Sisi ile görüşmelerde bulundu.

Nursultan Nazarbayev mevkidaşı ile görüşmeler sırasında A. El Sisi'nin Mısır Devlet Başkanı olarak gerçekleştirdiği Kazakistan ziyaretinin ülkeler arasındaki ilişkilerin pekişmesine yeni ivme kazandıracağını belirtti. Mısır Devlet Başkanı A. El Sisi de "Kazakistan'ın ülkemiz için zor olan bir süreçte verdiği desteğe değer veriyoruz. Ziyaretimin amacı ülkelerimiz arasındaki yakın bağları daha da pekiştirmektir" dedi.

Cumhurbaşkanlığı Basın Servisi'nin haberine göre, Kazakistan ve Mısır uranyum alanında işbirliğini geliştireceklerdir. Bilindiği üzere, düşük oranda zenginleştirilmiş uranyum bankası Kazakistan'ın Ulba Metalurji Fabrikası'nda bulunacaktır. Uranyum bankasında bazı uzmanların bilgilerine göre, %4,95 oranında zenginleştirilmiş uranyum muhafaza edilecektir.

Mısır Cumhurbaşkanı'nın yanındaki heyette bulunan iş dünyası temsilcileri Hazar kıyısındaki tesisler ve Almatı ilinde yapılacak kuş fabrikası yatırımları planlarını paylaştı. Ayrıca Mısır'ın Astana'da yapılacak EXPO-2017 Uluslararası Fuar'a katılımına dair anlaşması ve İslam Gıda Güvenliği Örgütü'nün tüzüğü imzalandı.

Görüşmeler sonrası Kazakistan ve Mısır Cumhurbaşkanı tarafından radikal akımlar ve İslamofobi'ye karşı ortak mücadele öneminin altı çizildi. Bu amaçlar doğrultusunda Kazakistan'ın Başkenti Astana'da düzenli olarak yapılan Semavî ve Geleneksel Dinler Liderleri Zirvesi'nin önem taşıdığı belirtildi.

AZERBAJCAN VE İRAN İŞBİRLİĞİNİ PEKİŞTİRMEKTE

23 Şubat Tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanı İ.Aliyev İran İslam Cumhuriyeti'ne resmî ziyarette bulundu.

İlham Aliyev İran'lı mevkidaşı Hasan Ruhani ile görüşmelerde bulunurken, “Bu durumdan istifade ederek Sizi ve İran halkını İran'a karşı uygulanan yaptırımların durdurulması ile kutluyorum. Azerbaycan her zaman yaptırım karşıtı görüşlerini yüksek tribünlerden bildirmiştir” dedi.

İ.Aliyev ve H.Ruhani'nin ikili görüşmesinden sonra Azerbaycan ve İran heyetlerarası görüşmeler esnasında 11 anlaşmaya imza töreni düzenlendi. Ticaret, gümrük, tarım, enerji, ulaşım ve kültürel işbirliği alanlarında stratejik öneme sahip belgeler imzalandı.

Taraflar iki ülke arasındaki demiryollarını yakın dönemde birleştirme üzerine anlaşmaya vardı. İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani Kuzey-Güney Projesinden bahsederken “Kuzey-Güney tranzit koridoru konularına gelince, Astara (İran) ve Astara (Azerbaycan) demiryollarının birleştirilmesi bu yılın önemli faaliyetlerinin biri olacaktır” dedi.

Uzmanlar Azerbaycan ve İran demiryollarının başarılı olarak birleştirilmesi durumunda toplam yıllık kapasitesinin 1,4 milyon yolcu ve 5 ile 7 milyon ton yük olacağını belirtmektedir.

NAZARBAYEV GÜVENLİK KURULU TOPLANTISINI YAPTI

23 Şubat tarihinde Cumhurbaşkanı önderliğinde Kazakistan'ın Millî Güvenlik Stratejisi uygulanmasının ele alındığı Güvenlik Kurulu Toplantısı yapıldı.

Nursultan Nazarbayev devletin dünya ekonomik krizinin olumsuz etkilerine bakmaksızın sosyal yükümlülüklerini yerine getirdiğini, ayrıca ülkenin güvenliği için gerekli tedbirlerin korunduğunu belirtti.

Toplantı sırasında Cumhurbaşkanı Yardımcısı Güvenlik Kurulu Sekreteri N.Ermekbayev önümüzdeki dönemin önemli vazifelerini de dile getirdiği Devlet Organları 2015 yılı faaliyet raporunu sundu.

Gündem maddelerinden muhaceret siyaseti ile ilgili Sağlık ve Sosyal Gelişim Bakanı ile İçişleri Bakanı konuşma yaptılar. Muhaceret süreçlerini düzenlemenin iki önemli amacının bulunduğu belirtildi. Bir taraftan ekonomik büyümeyi hızlandırmak için ülke içinde geri dönen vatandaşları organize bir şekilde yerleştirme de dahil olmak üzere insan kaynakları dağıtımını gerekli. Diğer taraftan Kazakistan'a uluslararası terör örgütlerinin ideolog ve angaje uzmanları, suç örgütleri temsilcileri ve yasadışı göçmenlerin girişi engellenmeli.

Uzmanların birçoğunun görüşüne göre ihracat malları, devlet geliri, ekonominin büyüme hızı, radikal akımlar ve terör Kazakistan için risk ve tehlike oluşturan konular arasında yer almaktadır.

GÜVENLİK KONULARI GÜNDEMDEKİ YERİNİ KORUYOR

Tacikistan ve Çin Duşanbe’de teröre karşı ortak bir merkezin kurulmasını ele almakta. 25 Şubat Tarihinde Tacikistan İçişleri Bakanı Ramazon Rahimzoda ve Çin Halk Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Bakanı Go Şenkun arasında Pekin’de yapılan görüşmeler sırasında ortak merkezin kurulması üzerine anlaşmaya varılmıştı.

Çin yönetimi Duşanbe’nin Batılı ortakları gibi Afganistan ve Tacikistan sınırındaki durumdan ciddi bir şekilde tedirginlik duymaktadır. Pekin’in Tacikistan ekonomisine yaptığı yatırımların hacmi gözönünde bulundurulduğunda Çin Hükûmetinin Tacikistan’daki vaziyetle ilgilenmesi şaşılmayacak bir durumdur.

Bu bağlamda uzmanların belirttiğine göre baharın gelişiyle uluslararası terör örgütleri Merkezî Asya bölgesi sınırları dahil olmak üzere faaliyetlerini yoğunlaştıracaklardır. Afganistan topraklarındaki DAİŞ örgütü yandaşlarının hareketleri büyük bir tehlike oluşturmaktadır.

Bu durumdan hareketle uluslararası donör ve bölgenin istikrarını isteyen ülkeler Merkezî Asya ülkeleri ile geleneksel olmayan tehlike ile mücadele konularında etkileşim imkanlarını ele almaktadır.

Daha önce belirtildiği gibi Teröre Karşı Etkileşime Destek Programı amaçları doğrultusunda ABD Savunma Bakanlığı Pentagon 2016-2017 yıllarında Merkezî Asya ülkelerine terörle mücadele için tahsis edilmek üzere 50 milyon ABD Dolarını istedi. Basında ABD tarafından tahsis edilecek maddi kaynakların büyük bir kısmının Tacikistan’a verileceği haberi yer almıştı.

SÜRIYE'DE YENİ ATEŞKES

Bu hafta ABD ve Rusya Suriye'de tekrar ateşkes ilan etti. 22 Şubat Tarihinde ABD Dışişleri Bakanlığı 27 Şubat Tarihinden itibaren Rusya Federasyonu ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Suriye topraklarında bütün askeri hareketi durduracağını duyurdu. Basında yer alan haberlere göre yeni anlaşma V.Putin ve B.Obama arasındaki telefon görüşmesinde elde edildi.

Suriye'nin resmi yönetimi de kabul edilen kararı desteklediğini ve barış planı ile mutabık olduklarını belirtti. Ancak Beşar Esad DAİŞ ve diğer radikal örgütlere karşı mücadele devam ettiği sürece Suriye Hükümet Güçlerinin askeri hareketi durduracağını altını çizdi.

Basındaki haberlere göre tarafların barış planının uygulanacağı toprakları belirleme çalışmaları başlatılmış durumdadır.

Son haftalarda Suriye'deki durumun Halep'in çevresindeki askeri hareketlere bağlı olarak ciddi bir şekilde gerginleştiğini hatırlatalım. Şubat'ın başından beri Suriye Hükümet Güçlerinin İranlı isyancı, Lübnanlı Hizbullah örgütü ve Rus Hava Kuvvetlerinin havadan desteği ile Halep'i geri almak istiyordu. Elimizdeki bilgilere göre Halep ve yakınındaki yerleşim merkezlerinde El Nusra Cephesi isimli terör örgütü militanları tutunmaktadır.

Suriye yönetimi 13 Nisan 2016 tarihinde olağan Parlamento seçimleri düzenleyecektir. Aralık 2015 Tarihinde BM Güvenlik Kurulunda onaylanan Suriye Kararı ülkede seçimlerin bir buçuk yıl içinde düzenlenmesini öngörmektedir.

Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye Devlet Başkanları tarafından 2010 yılında kurulan Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı, Türk dünyasının dillerini, kültürünü ve kadim çağlardan günümüze kadarki tarihini titizlikle ve kapsamlı bir şekilde inceleyen ve benzer konulardaki bilimsel araştırmaların koordinasyonunu üstlenen uluslararası örgüttür. Uluslararası Türk Akademisi, Türk dünyasının araştırma ve eğitim merkezleri arasındaki bilimsel işbirliğini teşvik etmektedir.

www.twesco.org | 57-49-86
57 Tauelsizdik caddesi, Barış ve Uyum Sarayı
Astana, 010000 | Kazakistan

 @intturkicacadem

 <https://www.facebook.com/International-Turkic-Academy-832484896847678/>